

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๑

๑. เตนหาท ปญจกงคุดตเร อาทียสุตเต อนาถปิณฑิกัง โอวทนต์ ภาควา
 ภูตตะทา โภคา ภาตา ภาจจา วิติณฺณา อาปทาสู เม
 อุทฺธคฺคา ทกฺขินา ทินฺนา อโถ ปญจ พลี กตา
 อุปฏฺฐิตา สีสฺวานโต สณฺณตา พุรหมจาริโน
 ยทตฺถํ โภคมิจฺเจยย ปณฺชิตอ ชรมาวสํ
 โส อตฺถโถ เม อนฺุปฺปตฺโต กตํ อนฺุตาปิยํ
 เอตํ อนฺุสฺสรํ มจฺใจ อริยชฺมเม จิโต นโร
 อีเชว นํ ปสฺสนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทตีติ ฯ

ตตถ ภูตตะทาติ มยา ปริภุชชิตา โภคา ฯ ภาจจาติ มาตาปิตุบุตรตทธารทาส-
 กम्मกรสงฆาตา มิตฺตามจฺจสงฆาตา จ ภริตพฺพ ปุคฺคลา มยา ภาตา ภริตา ไปสิตา ฯ
 อาปทา สฺฐติ เอตถ สฺกาโร นิปาตมตฺตํ ฯ อคฺคิอุทฺทกราชโจรอปฺปิยทายาทโต อุปฺปนฺนา
 อาปทา อีติโย เม วิติณฺณา มยา โภเคหิ วาริตา ตาสํ มคฺคปิทฺทเนน วาริตาติ
 วุตฺตํ โหติ ฯ อคฺคิอาทิตโต อุปฺปนฺนาสุ อาปทาสู อาทิตฺตเคหนิพฺพาปนาทินมตฺถาย
 ชนปริจฺจาคํ กโรนฺโต หิ โภเคหิ ตาสํ มคฺคํ ปิทฺทติ วาเรติ นาม ฯ

อุทฺธคฺคาติ ฉกฺกามสคฺคสงฆาตาสุ อุปรฺุบริภฺภูมีสุ ผลทานวเสน อุทฺธมคฺคมสฺสาติ
 อุทฺธคฺคา ฯ กम्मสฺส หิ ผลํ อคฺคํ นาม ตเมตถ อุทฺธคามีติ อุทฺธมคฺคมสฺสาติ
 วุตฺตํ ฯ ทินฺนาติ มยา โภเคหิ ทินฺนา ฯ ปญจ พลีติ ปญจวิธา พลโยมยา โภเคหิ กตา ฯ

๒. อุปฏฺฐิตาติ มยา โภเคหิ อุปฏฺฐิตา ฯ ยทตฺถนฺติ สยํ ปริภุชชนาทินโน
 ยสฺส อตฺถสฺส ฯ สมฺปทานวจฺนํ ฯ ยํ อตฺถํ ปโยชนํ กาทฺุนฺติ วา อตฺถโถ ฯ
 ชรมาวสนฺติ ชรมาวสํ วสนฺโต ฯ

อนนฺตปิยนฺติ ตสฺส อตฺถสฺส กรณโต อนฺตปรหิตํ กมมํ มยา กตํ ฯ
 เอตฺนฺติ อิจฺเจตํ ภูตฺตา โภคาติอาทินา วุตฺตมตฺถํ อนฺตฺสฺรํ อนฺตฺสฺรนฺโต มจฺโจ
 อุปาสกปฺคฺคโล ฯ อริยธมฺเมติ ปญฺจสีลธมฺเม

ปติภฺวฺจฺจิโต ฯ ปญฺจสีลญฺหิ อริยานํ กนฺตตฺตฺตา ปิยตฺตฺตา อริยธมฺโม นาม ฯ
 ภวนฺตรคตฺตาปี หิ อริยา ตํ น วิชฺหนฺติ ฯ อิํ วุตฺตํ โหติ ตุมฺหาทิสฺเสน นาม คหปติ
 อุปาสเกน โภเค อาทียนฺเตน อหํ อิมฺหิ โภเคหิ อตฺตฺตานญฺเจว มาตาปีตุ-
 ปฺตฺตฺตฺทวารทาสกมฺมกรโปริเส จ สฺขิตฺเต กริสฺสํสามีติ จ มิตฺตามจฺเจ

สฺขิตฺเต กริสฺสํสามีติ จ อคฺยาก็หิ อุปฺปนฺนาสุ อาปทาสุ โภเคหิ ตาสํ มคฺคํ
 ปีหิตฺวา อตฺตฺตานํ โสตฺถี กริสฺสํสามีติ จ ธมฺมิกสมณพฺรหฺมณฺเณสุ อุทฺทคฺคิกํ ทกฺขิณํ
 ปติภฺวฺจฺเปสฺสามีติ จ อิมฺหิ โภเคหิ ปญฺจ พลี กริสฺสํสามีติ จ ปญฺจหิ การเณหิ โภคา
 อาทาตพฺพา ฯ เวนฺเตน อาทินฺนโภเคน ยทฺตํ โภคา อิจฺฉิตฺตา ตทตฺถํ กโรนฺเตน
 วิปฺปฏิสํสารลกฺขโณ อนฺตฺตาโป ปหียติ ฯ ปหีนฺนฺตฺตาปสฺส จ สีลมฺปิ วิสฺสุชฺฉติ ฯ เวนฺจ
 นํ ปฏฺิพฺชฺชนฺตํ เทวาปี ปลฺสฺสนฺติ เปจฺจ โส สคฺเค ปโมทตีติ ฯ

เฉลย ประโยค ป. ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. ด้วยเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อจะทรงโอวาทอนาถปิณฑิก คฤหบดี จึงตรัส คาถาเหล่านี้ ไว้ในอาทิตยสูตร ในปัญจกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า

นรชนผู้จะต้องตายเป็นธรรมดา เมื่อระลึกถึงเหตุนี้ว่าเราได้ใช้
 สอยบริโภครักษาแล้ว ได้เลี้ยงคนที่ควรเลี้ยงแล้วได้ผ่านพ้น
 อันตรายแล้วแล ได้ถวายทักษิณอันมีผลสูงแล้วอนึ่ง ได้ทำพลี
 ๕ ประการ ได้บำรุงท่านผู้มีศีล สำรวมอินทรีย์ ประพฤติ
 พรหมจรรย์แล้ว บัณฑิตผู้ครองเรือนพึงปรารถนาโภครักษา
 เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้นเราก็ได้ถึงโดยลำดับแล้ว
 เราได้ทำกรรมที่ไม่ทำตนให้เดือดร้อนในภายหลังแล้ว ดังนี้
 ดำรงอยู่ในธรรมของพระอริยะ บัณฑิตทั้งหลาย
 ย่อมสรรเสริญเขา ในโลกนี้แล เขาจากโลกนี้ไปแล้ว
 ย่อมบันเทิงในสวรรค์ ดังนี้ ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า ภุตตา ความว่า โภครักษาทั้งหลายเราได้ใช้สอยแล้ว ฯ
 บทว่า ภจจา ความว่า บุคคลที่ควรเลี้ยง คือ บิดา มารดา บุตร ภรรยา คนใช้ คนงาน และ
 มิตรอำมาตย์ เราก็เลี้ยงแล้ว คือ อุดหนุนแล้ว ได้แก่ชุบเลี้ยงแล้ว ฯ สฺ อักษรในบทว่า อา
 ปทา สฺ นี้ เป็นเพียงนิบาต ฯ มีคำอธิบายว่า อันตรายทั้งหลาย คือ ความจัญไรทั้งหลาย อัน
 เกิดขึ้นจากไฟ น้ำ พระราชา โจร และทายาทผู้ไม่เป็นที่รักกัน เราก็ผ่านพ้นแล้ว คือ บิด
 แล้ว ได้แก่ ห้ามแล้วด้วยการปิดทางแห่งอันตรายเหล่านั้นด้วยโภครักษาทั้งหลาย ดังนี้
 ฯ จริงอยู่เมื่ออันตรายทั้งหลายเกิดขึ้นจากไฟเป็นต้น บุคคลเมื่อทำการบริจากรักษาเพื่อ
 ประโยชน์แก่เหตุทั้งหลายมีการให้ช่วยดับไฟที่ไหม้เรือนเป็นต้น ชื่อว่ายอมปิด คือ ห้ามทาง
 แห่งอันตรายเหล่านั้น ด้วยโภครักษาทั้งหลาย ฯ ในบทว่า อุตฺตคฺคา พิงฺทราภวิเคราะหฺตังนึ
 ผลอันสูงมีแก่ทักษิณานั้น ด้วยสามารถการให้ผลในภูมิสูง ๆ ขึ้นไป กล่าวคือ กามสวรรค์

๖ ชั้น เหตุนั้น ทักขิณานั้น ชื่อว่าอุททคคา ฯ ก็ผลแห่งกรรม ชื่อว่าอัคคะ ผลนั้นในทักขิณานี้ มีปกติไปในเบื้องบน เหตุนั้น ข้าพเจ้าจึงกล่าวว่า อุทฺธมคฺคฺมสฺสา ฯ บทว่า ทินฺนา ได้แก่ เราได้ถวายแล้วด้วยโภคทรัพย์ทั้งหลาย ฯ สองบทว่า ปญฺจ พลี ความว่า พลี ๕ ประการ* เราได้ทำแล้วด้วยโภคทรัพย์ทั้งหลาย ฯ

๒. บทว่า อุปฺภฺจฺจฺจฺตา ได้แก่ เราได้บำรุงแล้วด้วยโภคทรัพย์ทั้งหลาย ฯ บทว่า ยทตฺถิ ได้แก่ เพื่อประโยชน์ใด มีการใช้สอยเองเป็นต้น ฯ บทว่า ยทตฺถิ นี้ เป็นจตุตถีวิภคฺติ ฯ อีกอย่างหนึ่ง ความว่า เพื่อทำอรรถะ คือประโยชน์ใด ฯ สองบทว่า ฆรฺมวสฺส ได้แก่ อยู่ครองเรือน ฯ บทว่า อนฺนุตฺตปิยํ ความว่ากรรมที่เว้นจากความเดือดร้อนในภายหลัง เราได้ทำแล้ว เพราะทำประโยชน์นั้น ฯ บทว่า เอตํ เป็นต้น ความว่า บุคคลผู้เป็นอุบาสก ซึ่งจะต้องตายเป็นธรรมดา เมื่อระลึก คือหวนนึกถึงประโยชน์นี้ คือที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้วโดยนัยว่า ภูตฺตา โภคา เป็นต้น ด้วยประการฉะนี้ ฯ บทว่า อริยธฺมฺเม ได้แก่ ดำรงอยู่แล้วในธรรมคือศีล ๕ ฯ แท้จริง ศีล ๕ ชื่อว่าอริยธรรม เพราะเป็นธรรมที่พระอริยะทั้งหลายใคร่ คือ เพราะเป็นที่รักของพระอริยะทั้งหลาย ฯ ก็พระอริยะทั้งหลาย แม้ไปสู่ภพอื่น ก็ไม่ละศีล ๕ มีคำอธิบายที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดังนี้ว่า คฤหฺบดี อุบาสกชื่อผู้เช่นท่าน เมื่อจะถือเอาโภคทรัพย์ทั้งหลาย พึงถือเอาโภคทรัพย์ทั้งหลายด้วยเหตุ ๕ อย่าง คือ เราจักทำตน และปริชน คือ บิดา มารดา บุตร ภรรยา คนใช้ คนงาน ให้ถึงความสุขด้วยโภคทรัพย์เหล่านี้ ๑ เราจักทำมิตรและอำมาตย์ทั้งหลาย ให้ถึงความสุขด้วย โภคทรัพย์เหล่านี้ ๑ เมื่ออันตรายทั้งหลายเกิดขึ้นจากวัตถุทั้งหลายมีไฟเป็นต้น เราจักปิดทางแห่งอันตรายเหล่านั้นด้วยโภคทรัพย์ทั้งหลายแล้ว ทำตนให้สวัสดิ ๒ เราจักตั้งทักขิณอันมีผล (ไป) ในเบื้องบน ในสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติธรรมทั้งหลาย (ด้วยโภคทรัพย์เหล่านี้) ๑ เราจักทำพิธีกรรม ๕ ประการ ด้วยโภคทรัพย์เหล่านี้ ๑ ฯ อุบาสกนั้น มีโภคทรัพย์อันตนถือเอาแล้วอย่างนี้ ตนปรารถนาโภคทรัพย์ทั้งหลายเพื่อประโยชน์ใด เมื่อทำประโยชน์นั้น ชื่อว่าย่อมละความเดือดร้อนในภายหลัง อันมีวิปฏิสารเป็นลักษณะเสียได้ ฯ ก็แม้ศีลของอุบาสกผู้ละความเดือดร้อนในภายหลังได้แล้ว ย่อมหมดจด ฯ อนึ่งเข้าสู่ปฏิบัติอยู่อย่างนี้ แม้ทวยเทพ ก็ย่อมสรรเสริญ ละไปแล้ว เขาย่อมบันเทิงในสวรรค์แล ฯ